

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3528/2021. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.II.1.356/2020/3. számú végzése, valamint a büntetőeljárásról szóló 2017. XC. törvény 868. § (1) bekezdésének, továbbá 870. § (1) és (3) bekezdésének alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Győri Törvényszék Fk.130/2017/83. számú ítélete, a Győri Ítéltábla Fkf.I.111/2018/12. számú ítélete és a Kúria Bfv.II.1.356/2020/3. számú végzése, valamint a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 868. § (1) bekezdése, továbbá 870. § (1) és (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta. Az indítványozó kérte a támadott bírói döntések végrehajtásának felfüggesztését is, az Abtv. 61. §-ának megfelelően.
- [2] 1.1. Az indítvány alapjául szolgáló, hat vádlottal szemben folytatott büntetőügyben az indítványozót a Győri Törvényszék bűnösnek mondta ki egy rendbeli, tizennyolcadik életévét be nem töltött személy felhasználásával, bűnszövetségben elkövetett kábítószer-kereskedelem büntetében. Ezért őt – mint különös visszaesőt – nyolc évi fegyházbüntetésre és a közügyektől nyolc évi eltiltásra ítélte azzal, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható.
- [3] A kétirányú fellebbezések alapján eljáró Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság az indítványozó vonatkozásában az ítéletet helybenhagyta.
- [4] A jogerős ítélettel szemben az indítványozó nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyet a Kúria azzal utasított el, hogy a felülvizsgálatra nincs törvényi lehetőség. A Kúria indokolása szerint a felülvizsgálatra okot adó eljárási szabálysértések között nem szerepel az indokolási kötelezettség felülbírálatra alkalmatlanságot eredményező megsértése.
- [5] 1.2. Az indítványozó a Kúria végzésének megszületését követően előterjesztett alkotmányjogi panaszában, továbbá a hiánypótlás és a további indítványkiegészítések során az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdésének, IV. cikk (1)–(2) bekezdésének, XV. cikk (1) bekezdésének, XXIV. cikk (1) bekezdésének, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének, továbbá a B) cikk (1) bekezdésének sérelmét állította.
- [6] A Győri Törvényszék és a Győri Ítéltábla ítéletével szemben az ítéletek indokolási kötelezettségének megszegésére hivatkozva a jogállamiság és a jogbiztonság sérelmét állította. Hivatkozott arra, hogy amennyiben a bíróságok a bizonyítékokat nem hívják elő, vagy előhívásuk esetén azok elfogadásának vagy el nem fogadásának okát nem indokolják meg, azzal ellehetetlenítik a „jogállamiság egyik alappilléret, a védelmet, az ártatlanság védelmét”. A IV. cikk sérelmét az eljárási szabálytalanságokkal támasztotta alá, a XXIV. cikk (1) bekezdésére az indokolási kötelezettség megsértése miatt hivatkozott. A XV. cikk (1) bekezdésének sérelmét abban látja, hogy a bíróság vele szemben nem tartotta be az eljárási szabályokat, míg másokkal szemben más ügyekben igen. A XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelme az indítványozó szerint szintén az eljárási szabályok megszegéséből következik.
- [7] A Kúria végzésével szemben arra hivatkozott, hogy az elutasításra a Be. biztosított lehetőséget, de szerinte az ő ügyében még a régi büntetőeljárási törvényt kellett volna alkalmazni, mivel a Be. csak az elsőfokú ítélet meghozatalát közvetlenül megelőzően lépett hatályba. Így szerinte a döntés a visszaható hatály tilalmába ütközik [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés] és sérti a jogorvoslathoz való jogot is [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés], mivel a korábbi törvény még nem szűkítette le a felülvizsgálati okok körét. Indokai szerint az eljárás egységes

egész, nem bontható fel a Be. hatálybalépése előtti és utáni időszakra, ráadásul az eljárás elhúzódása (ami miatt időközben hatályba lépett a Be.) nem róható szerinte az ő terhére.

- [8] Az indítványozó ugyanezen okból a Be. 868. § (1) bekezdésének, továbbá 870. § (1) és (3) bekezdésének alap-törvény-ellenességét is állította.
- [9] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmány-jogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [10] 2.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontjára [Abtv. 26. § (1) bekezdés] és az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontjára (Abtv. 27. §) alapította.
- [11] 2.2. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt megállapítja, hogy a Kúria Bfv.II.1.356/2020/3. számú végzésében a felülvizsgálati kérelmet azért utasította el, mert a felülvizsgálatra nincs törvényi lehetőség. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a Kúria felülvizsgálati kérelmet elutasító végzése az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül, így alkotmányjogi panasszal támadható. Ez ugyanakkor egyben azt is jelenti, hogy az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából az alapügy érdemében hozott döntésnek a Győri Ítéltábla Fkf.I.111/2018/12. számú ítélete tekinthető {hasonlóan például: 3063/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [15]}.
- [12] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is kiemeli a következőket. Az „Ügyrend 32. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszok esetében a jogorvoslati lehetőség kimerítésének a kötelezettsége nem vonatkozik a felülvizsgálatra mint rendkívüli jogorvoslatra. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz ezért a jogerős döntéssel szemben akkor is benyújtható, ha törvény felülvizsgálati indítvány benyújtását is lehetővé teszi, de az indítványozó ezzel a lehetőséggel nem él. Ha azonban az indítványozó a felülvizsgálat lehetőségét kimeríti, a rendkívüli jogorvoslati eljárásban hozott döntés tartalma az Alkotmánybíróság eljárására is kihat. Ha ugyanis a felülvizsgálati indítvány érdemi elbírálásra alkalmas, azt a Kúria érdemben vizsgálja, az Alkotmánybíróság a felülvizsgálati eljárásban hozott döntést a jogerős döntésre is kiterjedően vizsgálhatja. Abban az esetben azonban, ha a Kúria azt állapítja meg, hogy a felülvizsgálati eljárás lefolytatására nincs lehetőség, az Alkotmánybíróság a Kúriának ezen nem érdemi döntésén keresztül az ügy érdemében hozott jogerős döntést csak két esetben vizsgálhatja. Akkor (i) ha az indítványozó a jogerős döntést a felülvizsgálati indítvánnyal egyidejűleg – az Abtv. szerinti határidőben – alkotmányjogi panasszal is megtámadta, vagy (ii) ha a Kúria végzését mérlegelési jogkörben hozta meg, amely mérlegelés eredményére az indítványozónak bizonyosan nincs ráhatása [Ügyrend 32. § (4) bekezdés, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 26. § (1) bekezdésének és 27. §-ának, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendje 32. §-ának egységes értelmezéséről szóló 1/2019. (XI. 25.) AB Tü. állásfoglalás I/5. pont].” {3223/2021. (V. 28.) AB végzés, Indokolás [15]–[16]}
- [13] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Bár a Győri Ítéltábla ítélete kézbesítésének időpontjáról az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hivatalos információval, de az iratokból kiderül, hogy a Győri Ítéltábla 2020. október 7. napján már az indítványozó perújítási kérelméről döntött, azaz az indítványozó számára ezt megelőzően már bizonyosan kézbesítették a jogerős ítéletet.
- [14] A Kúria végzésének kézbesítéséről az Alkotmánybíróság szintén nem rendelkezik hivatalos információval, de a 2021. február 18. napján meghozott végzéssel szemben az alkotmányjogi panasz 2021. március 10. napján került benyújtásra. Ehhez képest az alkotmányjogi panasz a Kúria végzésével szemben határidőben lett előterjesztve.
- [15] A Kúria Bfv.II.1.356/2020/3. számú végzésében a felülvizsgálati kérelmet nem mérlegelési jogkörében eljárva, hanem azért utasította vissza, mert a felülvizsgálatra nincs törvényi lehetőség. Ezért az Alkotmánybíróságnak az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából külön kellett vizsgálnia a Győri Ítéltábla ítéletével összefüggésben az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidő megtartását. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a Győri Ítéltábla ítéletével szemben elkésettnek minősül. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően az indítványozónak a Győri Ítéltábla Fkf.I.111/2018/12. számú ítéletével (és Győri Törvényszék Fk.130/2017/83. számú ítéletével) kapcsolatos érveit jelen eljárásában nem vizsgálhatta.
- [16] 2.3. A Kúria végzésével, valamint a Be. 868. § (1) bekezdésével, továbbá 870. § (1) és (3) bekezdésével kapcsolatos indítványi elemek vonatkozásában az indítványozó jogosultnak tekinthető, mivel saját egyedi ügyével

összefüggésben nyújtotta be az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszát. Az indítvány megfelel annak a tartalmi feltételnek is, mely szerint az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva [Abtv. 26. § (1) bekezdés *b*) pont, illetőleg 27. § (1) bekezdés *b*) pont].

- [17] 2.4. Az indítvány a Kúria végzésével, valamint a Be. 868. § (1) bekezdésével, továbbá 870. § (1) és (3) bekezdésével kapcsolatos indítványi elemeivel összefüggésben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a panasz tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *a*) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pont], továbbá tartalmazza az Alkotmánybíróság által az indítványozó szerint vizsgálendő jogszabályi rendelkezést és bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *c*) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvény megsértett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *d*) pont]. Az indítvány tartalmaz kifejezett kérelmet a bírói döntés és jogszabályi rendelkezések megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *f*) pont].
- [18] A Kúria végzésére vonatkozó, továbbá a Be. 870. § (1) és (3) bekezdésére vonatkozó indítványi elemek viszont nem felelnek meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e*) pontja szerinti követelménynek, ugyanis nem tartalmaznak alkotmányjogilag értékelhető indokolást arra vonatkozóan, hogy a támadott bírói döntés és jogszabályi rendelkezések miért sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (7) bekezdését. Az indítványozó maga is azzal érvelt, hogy az Alaptörvény-ellenességet a Be. azon rendelkezése okozta, amelynek értelmében a törvény rendelkezéseit a folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell. Tehát saját érvelése szerint sem a Kúria döntése, hanem a Kúria által alkalmazott jogszabály veti fel a visszaható hatály kérdését és a jogorvoslati jog sérelmét. Az indítványozó indokolása ebben a körben általános, nem indokolta meg azt, hogy a jogszabályi rendelkezése által beállított vélt sérelmen túl a Kúria döntésének alaptörvény-ellenességét mi támasztja alá. Az indítvány a Be. 870. § (1) és (3) bekezdésére vonatkozóan semmilyen indokolást nem tartalmaz.
- [19] 2.5. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [20] Az indítványozó a Be. 868. § (1) bekezdésének sérelmét lényegében arra tekintettel állította, hogy ezen rendelkezés folytán kellett a Kúriának a folyamatban lévő ügyben az új törvényt alkalmaznia, ami szerinte a visszaható hatály tilalmába ütközik és amelynek nyomán elesett a felülvizsgálat lehetőségétől.
- [21] Az Alkotmánybíróság az indítványozó érvelésével összefüggésben emlékeztet irányadó gyakorlatára, amely szerint eljárási szabályoknál a visszaható hatályú jogalkotás tilalmát főszabály szerint nem sérti az, ha az új előírást már folyamatban lévő eljárásokban is alkalmazni kell.
- [22] A visszamenőleges hatály tilalma szempontjából az elvégzett eljárási cselekmény időpontja a meghatározó. Ezt juttatja kifejezésre a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) is, melyre az Alkotmánybíróság a 3151/2013. (VII. 24.) AB határozatában is hivatkozott. Eszerint a „Jat. e körben kimondja, hogy jogszabály a hatálybalépését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget, kötelezettséget nem tehet terhesebbé, valamint nem vonhat el vagy korlátozhat jogot, és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé. [...] Ugyanakkor a Jat. 15. § (1) bekezdés *b*) pontja szerint a jogszabályi rendelkezést – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – a hatálybalépését követően megkezdett eljárási cselekményekre kell alkalmazni. Ebből következően a Jat. – jogszabály eltérő rendelkezése alapján – lehetővé teszi eljárási cselekmények esetén a módosítás szerinti rendelkezések folyamatban lévő ügyekre történő alkalmazásának kimondását.” (Indokolás [17])
- [23] Mindemellett – az indítványban foglaltak kapcsán, s összhangban a 3151/2013. (VII. 24.) AB határozat hivatkozott tartalmával – megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy a Be. 868. § (1) bekezdése valójában megfelel a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: régi Be.) 11. § (1) bekezdése szerinti, időbeli hatályra vonatkozó rendelkezésnek, mely szerint a büntetőeljárást a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő törvény szerint kell lefolytatni. Értelmszerű, hogy ez pedig azt jelenti, hogy főszabályként az eljárási cselekmények az elvégzésük idején hatályos eljárási törvény szerint végzendők [vö. régi Be. 605. § (1)–(2) bekezdés]. Vagyis – amint a 3151/2013. (VII. 24.) AB határozat hivatkozott tartalma is ezt alátámasztja (és eltérő, illetve kifejezetten

ellentétes törvényi rendelkezés hiányában) – fogalmilag nincs annak helye, hogy az eljárási cselekmény elvégzésének idején hatályos eljárási törvény helyett más eljárási törvény alkalmazása történjen.

- [24] A konkrét esetben az indítványozó által kifogásolt eljárási cselekményre irányadó új szabályok alkalmazására bizonyosan a Be. hatálybalépését követően került sor, ezzel ellentétes állítást az indítványban sem szerepel. Következésképpen az indítványozó azon aggályai, amelyeket a visszaható hatály tilalma kapcsán fejtett ki, nem vetették fel a bírói döntést befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét, valamint olyan az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, amelyek az indítványi elem érdemi vizsgálatát az Abtv. 29. §-a értelmében lehetővé tették volna. Ezért az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből levezethető visszaható hatályú jogalkalmazás tilalma alapján nem volt helye a támadott jogszabályi rendelkezés érdemi alkotmányossági vizsgálatának.
- [25] Az Alkotmánybíróság ezt követően az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésén alapuló kifogásait vizsgálta. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott törvényi rendelkezés következtében esett el a felülvizsgálat lehetőségétől. A következetes alkotmánybírói gyakorlat szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése a rendes jogorvoslatra vonatkozik, és kényszerítően nem következik belőle a rendes jogorvoslati formákon felüli, egyéb jogorvoslati lehetőségek biztosítása [ld. például 11/2017. (V. 26.) AB határozat, Indokolás [31]; 3285/2017. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [27]; 3020/2018. (I. 26.) AB határozat, Indokolás [39]; 6/2020. (III. 3.) AB határozat [111]]. A jogalkotó mérlegelési jogkörébe tartozik tehát az, hogy a felülvizsgálatot mint rendkívüli jogorvoslatot milyen feltételekkel biztosítja.
- [26] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti indítványában nem adott elő olyan indokot, amely az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéshez kapcsolódva a támadott jogszabályi rendelkezések érdemi vizsgálatához szükséges, az Abtv. 29. § (1) bekezdésében rögzített befogadási feltételeket megalapozná.
- [27] 3. Ekként az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)*, *d)* és *h)* pontja alapján visszautasította.
- [28] 4. Az Alkotmánybíróságnak az alkotmányjogi panasz visszautasítására tekintettel nem kellett döntenie az Abtv. 61. § (1) bekezdése szerinti végrehajtás felfüggesztése tárgyában előterjesztett kérelemről.

Budapest, 2021. november 23.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Márki Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/598/2021.

